

Manfred F. R. Kets de Vries

SZEX, PÉNZ, BOLDOGSÁG
ÉS HALÁL

Úton az önazonosság felé

Open Books

Előszó a magyar kiadáshoz

Az élet utazás. Nem választhatjuk meg, hová születünk, kik a szüleink, vagy hogy az emberiség történetének mely korszakában jövünk a világra. A születéssel együtt jár a költődésekkel és kapcsolódásokkal teli úticsomag is, a családkunk, a környezetünkben élők, a közösség – vagy éppen ezek hiánya. Mindannyian ki vagyunk téve jónak és rossznak, az élet emelkedett pillanatainak és mélységeinek. De bármi történjék is, nem pusztán a körülmények játékszelei vagyunk, hanem értelmes, szabad akarattal felruházott személyek is. Választhatunk tehát, hogy kézbe vesszük-e a sorsunkat, vagy egyszerűen a körülmények áldozatának tekintjük magunkat.

Pszichoanalitikusként, egyetemi tanárként, tanácsadóként és vezetői coachként abban segítek, hogy az emberek bátrabban kézbe vegyék a sorsuk irányítását, és több kedvességgel és beleérzéssel viseltessenek önmaguk és mások iránt. Számos könyvet írtam az élet efféle kihívásairól. Életem delén túl úgy éreztem, össze kell foglalnom a tapasztalataimat a tudományos és üzleti világon kívüli érdeklődők számára is. Korábban nem is lettem volna képes megírni ezt a könyvet, mert bizonyos megfigyelések és töprengések megosztásához érettség és megfelelő tudatállapot szükséges. Úgy gondolom, hogy valamennyi könyvem közül a *Szex, pénz, boldogság és halál* a legidőtállóbb. E könyv áll a legközelebb a szívemhez, és nagy örömmel tölt el, hogy János úgy döntött, lefordítja a magyar olvasók számára.

Jó néhány éve találkoztunk először. 1999 novemberét írtuk, párizsi dolgozószobámban az INSEAD üzleti egyetemen indítandó felsőfokú vezetői programomba felvett hallgatók listáját igyekeztem lezárni. Elektronikus postafiókomba belépve új jelentkező anyaga bukkant fel. Amikor megnyitottam az üzenetet, rácsodálkozhattam a program történetének első magyar jelentkezőjére. Papíron kiválónak ígérkezett, de azért voltak fenntartásaim. Éppen a határidő lejárta előtt futott be a jelentkezése. Valójában már amúgy is nagy volt a túljelentkezés. Ráadásul mindössze harminchét éves volt, jóval fiatalabb, mint a leendő hallgatók. Eltöprengtem, hogy mit is tegyek. Még soha nem volt magyar a csoportban, érdekes „kísérlet” lenne látni a hatását a program dinamikájára. Kíváncsivá is tett, mert igencsak kreatív válaszokat adott a jelentkezési lap nehéz kérdéseire. Elhatároztam, hogy beszélek vele. Amikor felhívtam, kiderült, hogy nem is Budapesten tartózkodik. Az első magyar jelentkezőm éppen egy New York-i megbeszélésre tartott. Mint kiderült, a korábban az ő vezetésével a New York-i tőzsdére bevezetett cég részvényeseivel volt találkozója.

Feltettem néhány kérdést, amelyekre kielégítő válaszokat adott, majd jeleztem, hogy fenntartásaim vannak a kora miatt. Nevetve azt felelte: „Közép-Európában sűrűbb az élet, gyorsabban öregsünk!” Erre én is elnevettem magam. A válasz rávilágított, hogy János, holland honfitársaimhoz hasonlóan, egyenesen kimondja, amit gondol. A hollandok sem kerülgetik a forró kását, kimondják, mi tetszik és mi nem. A nyíltság kétségtelenül a jellemző magyar tulajdonságok egyike. Észjárás ide vagy oda, a beszélgetésünk nem hagyott nyugodni. Így aztán, a pillanat varázsának engedve

úgy döntöttem, felveszem a programba. Persze impulzív döntésem miatt jó pár csalódott jelentkező előtt kellett magyarázkodnom, de soha nem bántam meg.

János akkoriban a MOL, az egyik legnevesebb magyar vállalat igazgatóságának elnöke volt. Éppen a cég multinacionális vállalatcsoporttá alakításán dolgozott gőzerővel. Visszatekintve fogtam fel igazán, milyen szerencsés voltam, hogy részt vett a vezetői programomban. Az egy éven át tartó közös munka során a hozzászólásai, észrevételei olyan emberre vallottak, aki alaposan érti a szervezetek dinamikáját és a vezetők motivációit. Nemcsak nagyszerű észrevételeivel segítette a csoporttársait a szervezeti élet mélyebb megértésében, hanem el is bővölte őket azzal, hogy elképesztően mozgalmas élete ellenére egészséges egyensúlyt tud tartani a munkája és az élet más területein végzett tevékenységei között – ritka kivételként a programomban részt vett sok-sok vezérigazgató között.

A vezetők belső világa és az értékvezérelt vezetés ügye iránti elmélyült érdeklődése következtében az elmúlt huszonnégy évben folyamatosan kapcsolatban maradtunk. Rendkívül különleges személy: gyakorlatias észjárása ötvöződik mélységes szellemi kíváncsiságával, emellett egyike azoknak az eredeti gondolkodóknak, akik ugyanakkor súlyt helyeznek a tisztességes eljárásra és a társadalmi igazságosságra is. Végül kitűnik az átlagból lelkesedésével, alkotóerejével, találékonyságával és innovatív gondolkodásával is. Mély meggyőződése, hogy az életszemléletét ismerve, nem is volna alkalmasabb személy e könyv lefordítására.

Az évek során egyre inkább megismertem a magyarokat, és rájöttem, hogy számukra a boldogság egyáltalán nem

valami könnyed téma. A magyarok valójában meglehetősen mélabús társaság. Feszültséggel teli, komor *csárdás* táncuk is ezt mutatja. A zenéjük egyenesen a lelkem mélyéig hat, és könnyeket csal a szemembe. A zenejük természetét ismerve nem is csoda, hogy komor világvége-hangulat jellemzi őket. Ennek az életszemléletnek kiváló példája saját mondásuk, miszerint „sírva vígad a magyar”.

Franciaországban élek, s azzal szembesültem, hogy bár az ország a külföldiek számára mennyországnak tűnik, maguk a franciák sokszor pokolként jellemzik a hazájukat. Talán a magyaroknak is ilyen az életszemléletük? A franciákhoz hasonlóan ők is kiválóan képesek rámutatni a dolgok rossz oldalára. Remek panaszkodók, világ bajnok pesszimisták. A magyarok számára valójában nincs is félig teli pohár. Számukra a pohár szinte mindig félig üres. Talán ez jelképezi a magyar lélek pesszimizmusát és búval béleltségét. Nem is csoda, hogy azt hangoztatják, „az optimista az, aki rosszul tájékozott”. Szerencsére a magyarok, bár nem éppen az emberiség legvidámabb népe, arról is ismertek, hogy tudnak mulatni. Nem vetik meg a szórakozást. Ennek ellenére depresszió sújtja őket, és gyakori náluk az öngyilkosság. Kutatások sora jelzi, hogy Magyarország az öngyilkosság tekintetében a világ tíz legrosszabb helyzetű országa közé tartozik. Elgondolkodtat, hogy az őket jellemző mélabús világlátás mellett egyáltalán lehet-e hatása rájuk a meglátásaimnak.

Azt remélem, kedves olvasóm, könyvem a segítségére lehet abban, hogy jobban érezze magát az életben. Ne feledjük, a szex, a pénz és a halál kérdéseiben nincsenek egyszerű megoldások. S aztán ott van még a boldogság varázsa. A boldogságérzet gyakran a reménység győzelme

a tapasztalatok fölött. Olyasmi, mint a pillangó libbenése virágról virágra; az ember újra és újra rádöbben, hogy az életben maga az utazás, ami igazán számít.

Párizs, 2024. március 20.

Manfred F. R. Kets de Vries

A vezetésfejlesztés és a szervezeti változás
klinikai professzora,
az INSEAD, The Business School for
the World – Raoul de Vitry d'Avaucourt
vezetésfejlesztés emeritus professzora